FORGÓ

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság lapja. Megjelenik negyedévente.
XII. évfolyam 2. szám, 2011. július

Kedves Tagtársak, Barátaink!

Szépen szerepeltek a győri 15. Nemzetközi Baba- és Játékkiállításon Tagjaink, részleteket az eredményről nemcsak a Fesztiválközpont honlapján olvashatunk, hanem a Magyar Iparművészet 2011. évi 2. számában is, ahol Keglovich Ferencné Zita cikkének illusztrációjaként gyönyörű elrendezésben – az épület belső szépségeire is figyelmet irányítva – láthatjuk a legsikerültebb babák fényképeit. Köszönjük a megjelenés lehetőségét Fekete Györgynek, aki – miután tavaly volt szíves a visegrádi Történelmi Bábukiállítást megnyitni – idén Győrben nyitotta meg lelkesen méltató szavaival április 9-én a kiállítást. Társaságunk játékbabáért, mackóért járó könyvjutalmát – amely idén a Meseképek az óvodában c. album volt – Hegyi Tiborné, Józsa Sándorné, Kissné Sztraka Annamária (Társaságunk titkára), Nagyné Négyesi Andrea, Németh Józsefné, Tompos Ernőné nyerték el.

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Magyar Formatervező Tanács által, Társaságunk közreműködésével szervezett Gyermek, Játék kiállításon (május 19 – június 9, Magyar Alkotóművészek Háza, Városliget, Olof Palme sétány), amelyet szintén Fekete György professzor emeritus, a Magyar Művészeti Alapítvány ügyvezető elnöke, a Magyar Iparművészet szerkesztője nyitott meg, szépen szerepeltek tagjaink közül Balog Gáborné állatfigurákkal, Kardos Mária cserépjáték rendszerével, Orbánné Balogh Katalin babáiról készült illusztrációkkal, Tarnavölgyiné Orczi Bernadett kedves textilbabáival, *Annus Ferencné* változatos enterőrjeivel, *Bogárné Kovács Magdolna* teljes babaruha készlettel (Götz babákra), *Csézli Lukács* falogika játékaival, *Varga Orvos Valéria* „madárlátta sakk"játékával. Utóbbi négy a zsűri dicséretében részesült. Társaságunk elismerését Kardos Mária nyerte el. Meggyőződésünk, hogy további alkotó tagjaink is sikerrel szerepelhettek volna, ha részt vesznek a pályázaton! Ezúton bátorítom színvonalasan dolgozó tagjainkat, hogy a jövőben ebbe a pályázatba is kapcsolódjanak be. Hamarosan indul az Amator Artium pályázat, amelyre minden szépen dolgozó tagunkat hívjuk, részvételüket segíteni szeretnénk.

A pályázati rendszer, amely működésünket eddig viszonylag biztonságosan támogatta, átalakulóban van és pillanatnyilag minden erőnket összpontosítanunk kell, hogy alapvető kiadásainkat fedezzük. Köszönjük a lelkiismeretes tagdíjfizetést és a túlfizetéseket – és továbbra is kérjük! Köszönjük az ingyen végzett adminisztratív munkát Török Jánosné Attányi Juditnak, Máténé Szabó Máriának a Forgó postázásban rendszeres segítségét – és köszönettel veszünk az Önkéntesség Évében minden önkéntes segítséget!

Reméljük, minél előbb megtaláljuk működésünk egyensúlyát. Ősszel induló programjainkba minél több bekapcsolódót várunk, sikeres tevékenységünkkel szeretnénk nehézségeinken felülemelkedni.

Dr. Györgyi Erzsébet
elnök

Meghívó

Nyári program kézműveseknek, foglalkoztatóknak

A *Lupa fesztivál 2011* Budakalász *Időutazás régi hagyományainktól napjainkig* elnevezésű program sorozat kulturált ingyenes időtöltést, szórakozást nyújtó fesztivál minden korosztály számára, melyre szívesen várják Társaságunk kézműves alkotóit, árusítóit egy adott hétvégére vagy akár az egész nyárra. Június 3-tól augusztus 28-ig (a bányatavak mellett, bejárat a Lupa szigetre vezető útról) folyamatosan nyitva áll. A nyári esték és művészetek tökéletes találkozása, igényes rendezvények – összművészeti fesztivál. Hagyományos népi előadások, táncprodukciók, komolyzenei és könnyűzenei koncertek, családi főzőversenyek, kézműves bemutatók és vásárok, kiállítások és vetélkedők, hagyományőrzők bemutatói, sportrendezvények, gyermekprogramok. Hétvégenként folyamatosan, párhuzamosan színpadi programok, szabadtéri bemutatók és sportrendezvények, minden korosztály számára. Hagyományaink a honfoglalástól napjainkig c. programsorozat. Cél, hogy a fesztivál a jövőben minden évben megrendezésre kerüljön. Fellépési és bemutatkozási lehetőség csoportos és egyéni művészeti ágban tevékenykedőknek, várják felnőtt és iskolai csoportok jelentkezését zenés, táncos, sport és kulturális program bemutatóval. Rajzverseny 6–16 év közötti gyermekeknek. Kézművesek számára helypénz nincs, a bevétel 10%-át kell leadni és saját sátrat kell hozni. Lehet jönni egy hétvégére vagy akár többre: nincs semmi megkötés. Részletek: *www.lupafesztival.hu* Minden érdeklődött szeretettel vár

Lőrinczné Turáni Klára
marketing manager,
20/340–5480, klaralorincz@lupafesztival.hu

Palóc baba-ruha

Bocsi Éva babakészítő népi iparművész és Fehér Jánosné viseletkészítő, a Népművészet Mestere kiállítása a Magyar Népi Iparművészeti Múzeumban (1011 Budapest, Fő u 6.) 2011. július 1-én 13 órakor nyílt dr. Juhász Katalin tudományos főmunkatárs és Orosz Lászlóné Eger Megyei Jogú Város Idegenforgalmi Bizottságának elnöke megnyitó beszédével. Bocsi Éva népi iparművész szűkebb pátriája, a Palócföld viseleteit jeleníti meg saját készítésű babáin. Fehér Jánosné Népművészet Mestere, népi iparművész szülőfaluja Fedémes és a hevesi palócság viseleteit készíti. A kiállításon viseletrekonstrukciók és ma is hordható, de a tájegység hagyományait magán viselő női, férfi és gyermekviseletek tekinthetők meg. Nyitva: kedd–péntek 13.00–17.00 óra között f. év szeptember 4-ig. Emellett megtekinthető itt állandó kiállítás: *Népi iparművészetünk elmúlt 50 éve: „Alkotók–tárgyak–folyamatok"*.
Információ: *ferenczi.eszter@hagyomanyokhaza.hu*
A Népszabadság online július 7-i számában terjedelmes cikk olvasható az időszaki kiállításról.

Ki játszik ilyet? – Játékhagyomány és játékdivat

Az egri Dobó István Vármúzeum
vendégkiállítása
a miskolci Herman Ottó Múzeumban
2011. április 7. – augusztus 28.

A Császi Irén által rendezett nagysikerű kiállítás első – legteljesebb – változata 2010. április 21-én nyílt Egerben és október 17-ig volt látogatható a Dobó bástyában kialakított kiállítóhelyen. A Forgó 2010. májusi számának 4. oldalán részletesen ismertettük a paraszti és polgári játékhagyományokat a 19. század végétől az 1970-es évekig egyaránt sokoldalúan bemutató kiállítást. Társaságunk tagjainak kisebb csoportjával közös látogatást is tettünk itt július 10-én.

A műtárgyak a Dobó István Vármúzeum játék, néprajzi és történeti gyűjteményéből valamint a Hatvany Lajos Múzeum és a Herman Ottó Múzeum anyagából származnak. A Dobó István Vármúzeum játékgyűjteményének alapját Faragó Lóránt (1912–1985) egri fényképészmester által gyűjtött darabok alkotják, melyhez a szuhai származású Virágh Margit gazdag polgári játékkollekciója társul.

A vándorkiállítás Eger után 2010 őszétől az

elmúlt hónapig a csehországi Uhersky Brod Comenius Múzeumában volt látható, s áprilistól augusztus 28-ig a miskolci Herman Ottó Múzeum papszeri épületében várja látogatóit.

Császi Irén – Gy. E.
a kiállítás kurátora

A kiállításhoz 28 oldalas, gazdagon illusztrált szép katalógus is készült azonos címen, angol nyelvű kivonattal. (A szerk.)

Száz éve született Lajos Árpád (1911–1976)
kamara kiállítás és játszóház
a folklorista-muzeológus emlékére
2011. április 7 – augusztus 28

A Herman Ottó Múzeum 2011-ben egy kamarakiállítással emlékezik a száz éve született Lajos Árpádra, aki 1952–1973 között volt a múzeum néprajzosa, rövid ideig igazgatója. A folklórgyűjtéssel és gyakorlati muzeológiával egyaránt foglalkozó szakember egyik érdeklődési területe a népi játékok és a gyermekfolklór kutatása volt.

Az egri Dobó István Vármúzeum „Ki játszik ilyet?" című játékkiállításának vendégszerepléséhez kapcsolódva a Herman Ottó Múzeum bemutatja azt a népi gyermekjátékokból álló tárgyi kollekciót, amelyet részben Lajos Árpád gyűjtött Borsod megye területén.

Az év során további programokkal, konferenciával és emléktúrával emlékeznek a megye kulturális intézményei, iskolái és honismereti körei Lajos Árpádra.

Tóth Arnold, a kiállítás kurátora

Iskolakendők: a kézimunka-oktatás *remekei a 19–20. században* címmel időszaki kiállítás látható a Textilmúzeumban (1036 Budapest Lajos utca 136–138) augusztus 19-ig. A kiállított anyag főként Szilágyi Júlia iparművész gyűjtéséből származik, ugyanakkor az Iparművészeti Múzeumból és a Palóc Múzeumból kölcsönözött kézimunkák is láthatók. A baranyai iskolakendők Szepesi Anna gyűjtéséből származnak. Nyitvatartás: K–CS: 10–16, P 10–14 óra között, SZ–V–H szünnap : tel.: 367–5910, e-mail: *textilmuzeum@t-online.hu.*

A kiállításhoz *Az iskolakendők közvetítő szerepe a 19–20. században: műveltség ésművelődés, hagyomány* címmel konferenciát rendeztek július 28-án a kiállítás helyiségében, erről e-mail címmel rendelkező Tagtársainkat körlevélben értesítettük. Elhangzott előadások:

Verebélyi Kincső, etnográfus: *A hímzésmintakendők művelődéstörténetéhez,* Szepesi Anna, művészettörténész: *Himesházi iskolakendő hímzők – hagyomány és invenció a mintakincsben*

Vetítésre került a 2011. júliusában készült *Iskolakendő hímzők Hímesházán* című 20 perces dokumentumfilm (készítette: Szepesi Anna és Waliczky Tamás). Prékopa Ágnes művészettörténész: *Régi korok tárgyai a mai alkotó szemével: Szilágyi Júlia textilművészről*.

XXV. Mesterségek Ünnepe – Tetőtől Talpig
Augusztus 18–21 – Budavári Palota
A népművészek hagyományos találkozója

Fő témák 2011-ben: viselet és kiegészítők, mellyel kapcsolatban egy közös pályázatot is kiírt a Népművészeti Egyesületek Szövetsége és a Hagyományok Háza *Tetőtől talpig* címmel, fővédnök: *Schmittné Makray Katalin***.** A pályázat célja **a** Kárpát-medence hagyományos öltözet-kultúrájának, valamint népi kézműves értékeinek megőrzése, népszerűsítése, a mai öltözködéskultúrába történő alkalmazása, hogy azok ünnepeink és hétköznapjaink részévé váljanak. Viseletbemutató is lesz, *Korok és korosztályok, hétköznapi és ünnepi alkalmak divatja* címmel. Kapcsolódik a 20 éves Borfesztivál születésnapjával, ezért számos program fog kapcsolódni a borkultúra népszerűsítéséhez is, gyerekborász képzés is várja a legfiatalabbakat. *Díszvendégek* **a** Balti Államok, Észtország, Litvánia, és Lettország.

Információ: *mestersegekunnepe.hu*

A *Magyar Kézművesség 2011* és *A négy évszak kézműves szemmel* című kiállítások megnyitója és pályázati eredményhirdetése július 18-án volt a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban (Városliget, Vajdahunyad-vár), szervezők a Magyar Kézművesség Alapítvány, az IPOSz és a BKIK Kézműipari tagozata. Üdvözlést dr. Fehér György, a múzeum főigazgatója, köszöntőt Csomós Miklós, Bp. főváros főpolgármester helyettese és Semmelweis Tibor, a BKIK Kézműipari Tagozatának alelnöke mondott. Megnyitotta Birinyi József, a Hungarikum Szövetség elnöke és Szűcs György, az IPOSz elnöke. A kiállítás megte-

kinthető augusztus 7-ig hétfő kivételével naponta 10–17 óráig., tel.: 1/422–0765.

A pályázók számos díjban részesültek, Társaságunk könyvjutalmát Bocsi Éva, Kolumbán Zsuzsa, Orbánné Balogh Katalin nyerték el gyönyörű babáikkal, de további kiváló színvonalú babák és gyönyörű kézműves alkotások láthatók a kiállításon, melynek anyaga albumba kötve is megvásárolható a helyszínen. Csak ajánlani tudjuk a kiállítás megtekintését!

Bemutatkozik a Tudor Játékcsalád

„Hogyha a munkádtól fáradt vagy,
a lusta unalmat mégsem kedveled,
inkább jöjjön a mesteri játék."

Vállalkozásunkat több, mint 15 éve alapítottuk, s viszonylag hosszabb szünet után, 2008-ban élesztettük újjá. 1994-ben kezdtük el különféle régi, már elfeledett játékok leírását kutatni, majd ezeket összegyűjtve állt össze a TUDOR Játékcsalád. Célunk az volt, hogy népszerűséget szerezzünk az emberi logikát, taktikai, stratégiai készséget megmozgató táblás játékoknak.

Játékaink különböző korosztályok részére nyújtanak feledhetetlen szórakozást. 6–99 éves kor között mindenki találhat kedvére valót. A számítógép ma már teljesen leköti a gyermekeket, sok haszna mellett azonban elveszi az időt a valódi, társaságot is igénylő játékoktól. A logikai, stratégiai játékok természetesen játszhatók számítógépen is, de ekkor egy lényeges elem kimarad: a Társ, az Ellenfél, akinek nem csak logikája, éles esze van, hanem figyelni kell érzelmeire, rezdüléseire is, és a parti végén kezet nyújthatunk Neki. Mindezekben a számítógép nem lehet partner sohasem. Ezek a játékok, reméljük, helyet követelnek maguknak a családokban, művelődési házakban, játszóházakban, de szeretnénk viszontlátni könyvtárakban, meghitt kávéházakban, kiskocsmákban, teázókban is. Játékaink egyedi kivitelben, természetes anyagok felhasználásával készülnek.

A régi táblás játékok többsége korábban kultikus célokat szolgált. A tábla ábrái, a bábok színe, mozgása mindig jelentőséggel bírt. A játékok az eredeti szabályokkal készülnek. Minden játék tartalmaz egy kisebb történeti ismertetőt a kialakulásáról, s játékká válásának előzményeiről.

A játékgyűjtemény az elmúlt években egyre bővült, ami lehetővé teszi, hogy a jelenleg forgalmazott 8 termék – ami összesen 15 játékot jelent – fokozatosan gyarapodjon. Jelenleg több mint 50 játékleírás várja, hogy fa táblába formálódva eljusson az érdeklődőkhöz. Elsődleges célunk, hogy egy régi játékkultúra terjedjen ismét Magyarországon, ezért az árusítás mellett gyakran tartunk játszóházakat is. Egyes darabok elkészültek már egyedi kivitelben is, pl. márványtáblába vésve

vagy farönkből formázva. Ezek elsősorban bemutatókon, játszóházakon kellékek, illetve egyedi reprezentatív ajándékul szolgálnak.

A nyári hónapokban az érdeklődők különböző fesztiválokon találkozhattak, találkozhatnak velünk: május 29., Szombathely, Történelmi Témapark; Gyermeknap, Június 18., Savaria Múzeum, a Múzeumok Éjszakája; Július 2–3., Győrkőc Fesztivál; Július 23., Nádasdy Napok, Sárvár; Augusztus 13–14., Barokk esküvő, Győr (szervezés alatt); augusztus 26–28. Savaria Karnevál

Sütheő László
www.tudorjatek.hu

Pályázatok, felhívások

Amator Artium Művészetek Szerelmese
XXI. Országos Képző- és Iparművészeti Tárlat
2011. március – 2012. március

A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus Művészeti Programok Főosztálya, a megyei közművelődési intézményekkel illetve más közművelődési intézményekkel együttműködve, 2011 márciusától minden megyében meghirdeti a felfutásos rendszerű *Amator Artium XXI. Országos Képző- és Iparművészeti Tárlatot.* A megyei kiállítások anyagából válogatódó *Esszencia Tárlat* terveink szerint 2012 májusáig kerül megrendezésre Budapesten.

A kiállítás célja: lehetőséget biztosítani a nem hivatásos képző- és iparművészeknek (autodidakta, rajztanár és naiv alkotóknak) a bemutatkozásra, megmérettetésre.

A résztvevők köre: részt vehet minden hazai alkotó, aki elmúlt 16 éves és nem végzett semmilyen képző- és iparművészeti főiskolát, egyetemet, sem itthon, sem külföldön, nem tagja a MAOE-nak, valamint nem hivatásszerűen gyakorolja az alkotótevékenységét.

Megyei és *csoportos* kiállítások: a *megyei kiállításokat a társult megyei intézmények szervezik,* ezeken a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus által felkért országos zsűri tagjai, illetve a megyék által felkért szakemberek értékelik a beküldött pályaműveket. A zsűri létszáma 3–5 fő, melyből a többség a központi zsűriből tevődik ki.

A zsűri tagjai javaslatot tesznek a *megyei kiállításon bemutatásra kerülő művekre*, a megyei tárlaton szereplő anyagon belül **a** *helyi díjazottakra*, valamint az *Esszencia Tárlatra* kerülő műveket kell kiválasztaniuk. A zsűri munkája zárt, döntését követően konzultációt tart az alkotókkal, csoportos vagy egyéni formában.

A pályázatot úgy az egyéni alkotók, mint a csoportok számára a megyei művelődési intézmények hirdetik meg és gondozzák azt a budapesti *Esszencia Tárlat* bezárásáig, folyamatosan konzultálva az MMIKL illetékes munkatársával.

Közösségi díj: Azok *az önszerveződő művészeti közösségek* (egyesületek, körök, stúdiók, műhelyek), amelyek a közösségi díj elnyerésére pályáznak, kérhetik az országos zsűri értékelését, a közösség művészeti munkájának megmérettetését országos szinten. Ezeknek a csoportoknak pályázatot kell benyújtaniuk a szervező megyei intézményhez. A pályázatnak tartalmaznia kell: a vezető nevét, a megalakulás évét, a közösség működési formáját, eddigi eredményeik felsorolását, valamint a közösség azon tagjainak névsorát, akik a megyei kiállításra műveikkel beneveznek.

Pedagógiai díj: az Amator Artium Esszencia Tárlatán kiosztásra kerülhetnek művészetpedagógiai díjak, melyekre közművelődési intézmények, alkotóközösségek, egyének is tehetnek javaslatot. Olyan meghatározó személyiségeket lehet felterjeszteni, akik kiemelkedő művészetpedagógiai munkásságukkal akár egy helyi közösség, akár országos viszonylatban meghatározó vizuális nevelői munkát végeznek.

A felterjesztéseket 2012. március 1-ig kell az MMIKL Művészeti Programok Főosztálya részére eljuttatni.

A XXI. Amator Artium kiállításokra való jelentkezés módja:

A megyei művelődési központok 2011-ben, jelen felhívásunkkal egyező tartalmú megyei pályázatot írnak ki a megyei vonatkozású információkkal bővítve (megnevezve a Tárlat főszervezőjét: MMIKL). A pályázati felhívást megjelentetik a megyei sajtóban, amennyiben van, megyei szaklapban, honlapjukon, s a birtokukban lévő címlistán keresztül terjesztik azt. A pályázati szövegnek tájékoztatnia kell az Amator Artium Országos Képző- és Iparművészeti Tárlat megyei kiállításának helyéről, a művek beadási határidejéről, a zsűri és szakmai konzultáció időpontjáról és helyéről, a kiállítás időpontjáról, időtartamáról. Kívánatos, hogy a pályázati felhívás a zsűrizés időpontja előtt 2, de legalább 1 hónappal korábban kerüljön nyilvánosságra.

Egy alkotó csak egy kiállítás zsűrijének adhat be pályaművet.

Minden alkotó műfajonként csak három művet adhat be, kiállításra kész állapotban.

Az alkotások 2008. évnél korábbi keltezésűek nem lehetnek, és előző Amator Artium kiállításon sem szerepelhettek.

Nevezési kategóriák:

képzőművészeti kategóriában [ezt nem részletezzük], *iparművészeti kategóriában* minden, ami a tárgyalkotás körébe tartozik, függetle-

nül az anyagtól (textil, kerámia, tűzzománc, kovácsoltvas, bútor, **játék,** üveg, ékszer.)

Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy *a népi tárgyalkotó művészet tárgykörébe tartozó munkákat nem áll módunkban befogadni.* A sorozatok maximális darabszáma 3 db.

Az esszencia tárlaton kiadható díjak: Amator Artium egyéni fődíjak, képzőművészeti kategóriában 5 díj: festészet, grafika, szobrászat, tűzzománc, kísérleti műfaj; iparművészeti kategóriában 3 díj, független az anyaghasználattól; különdíj kategóriában 2 díj.

Közösségi díj: 2 csoportnak, művésztanár díj: 3 főnek.

Az országos program kurátora: Dóri Éva. *I*nformáció: MMIKL Művészeti Programok Főosztálya, 1011 Budapest, Corvin tér 8. Tel. 1/225–6033, fax: 1/225–6030, e-mail: *dorie@mmikl.hu*.

Minden – a kiírás értelmében amatőr – játékalkotó és babakészítő Tagtársunknak javaslom a részvételt a pályázaton! Részt lehet venni a megyei pályázatokon is, de – a korábbi két alkalomhoz hasonlóan – keressük a módját az önálló játék- és babakiállítás megrendezésének (hasonlóan a 2009-ben a Hegyvidék Galériában megrendezetthez), amely a megyei szintű pályázatok és kiállítások szintjének felelne meg, azok funkcióját töltené be. Az év végén esedékes kiállítás befogadására köszönettel veszünk ajánlatokat! Jelentkezési és adatlapot kívánságra küldünk. Társaságunk alkotói eddig is bizonyították, hogy műveikből színvonalas kiállítás valósulhat meg! A kiállításra felkészülés érdekében a részt venni szándékozók jelentkezését máris kérem: gyorgyie36@t-online.hu, *1/315–6193, 20/493–5412.*

A pályázók számára konzultációs lehetőséget biztosítunk.

dr. Györgyi Erzsébet

Közkinccsé válhatna egy hatalmas, sokoldalú játékgyűjtemény!

Szponzorkereső

Szponzorokat keresünk egy nagyszabású játszóház és játékkiállítás megvalósításához. A kiállításnak és játszóháznak Hajdúböszörmény városvezetése egy volt óvoda épületet ajánlott fel. A megvalósításhoz szükséges lenne a volt óvoda épületének átalakítása, valamint a berendezések elkészítése. Ehhez keresünk segítőket. A megvalósítás tervei készen állnak, kizárólag anyagi akadálya van a megvalósításnak. A kiállítás szakmai támogatását az egyetem segíti. 14 millió Ft-ra lenne szükség, ami a játszóház és egy esetleges játékbolt megvalósításával befektetésnek sem utolsó. *Várjuk segítők, befektetők, szponzorok jelentkezését a* minoseg@monornet.hu *e-mail címen, vagy a 20/492–9482 telefonon.* A webcím szerkesztés alatt áll, ezért a játékgyűjteményről néhány fotó itt található: *judytland.gportal.hu/gindex.php?pg=30991721&gid=2596655, judytland.gportal.hu/gindex.php?pg=30991721&gid=2704982.*

A linkeken látható fotók csak érzékeltetés céljából készültek. A gyűjtemény számos, a mesékből ismert palotával, házakkal is bővül, valamint az 50-es évektől kezdődően felöleli a játékvilágot. Nem csak életképekből állna, hanem régi játékokból, és minden típusú baba is megtalálható benne, pl. Born, Götz, Chou-Chou, élethű babák és porcelán babák, rongybabák és plüssfigurák is jelentős mennyiségben. A fiú játékokról sem feledkeztünk meg. Kb. 2 nagy iskolai aulát, vagy éttermet tudnék berendezni belőlük.

Grozdics.Judit

A számos Barbie-ból és további babából – amelyek különböző jelenetekben, életből vett helyzetekben szerepelnek – nagy szeretettel összeállított gyűjtemény igazi érdekesség, párját ritkítja. Magyarországon állandó játékmúzeum csak Székesfehérvárott és Kecskeméten található, ez lehetne a harmadik, és Kelet-Magyarországon az első.

GyE.

IV. Országos textilműves, bábkészítő *és bőrműves versenyt* rendez a Kovács Margit ÁMK Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 2012. április 27-én és 28-án az 1990. június 1. és 2002. május 31. között született tanulóknak. A verseny célja az alapfokú művészetoktatás képző- és iparművészeti ágán tanulók textilműves, bábkészítő és bőrműves tudásának megismerése, a tanulók tárgytervező, kivitelező, eszközhasználó képességének, esztétikai igényességének, kreativitásának értékelése. Pályázati határidő: 2012. március 2. Bővebb információ: Kovács Margit ÁMK, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény; 9024 Győr, Répce u. 2–4. (NEFMI)

E-mail: *kovacsmargit@amk-gyor.sulinet.hu*

Telefon: 96/428–033, fax: 96/411–056

Az első plüss Erasmus-hallgató útitársat keres a Facebookon

Az Erasmus ösztöndíj neve ismerősen cseng minden egyetemi hallgató számára. Az idei tanévben a számos jelentkező között három különleges pályázóra is felfigyeltek a szervezők.

Maci ambíciója, hogy elmélyítse erdészeti ismereteit. Szeretné bejárni egész Európát, hogy összehasonlító tanulmányokat végezzen a málnafogyasztási szokásokról, a méhek társadalmi berendezkedéséről, valamint a „téli álom" wellness szolgáltatásokról.

Kockásfülű Nyúl lételeme az utazás, imád világot látni. Szakmai érdeklődésének fókuszában az aerodinamika áll, ugyanakkor nagyfokú szociális érzékenységgel rendelkezik, és „ahol tud, segít" mentalitásának köszönhetően lelkes önkéntesként is igyekszik minél több élményt szerezni.

Teknős még nem döntötte el, milyen irányban kíván specializálódni. Fő motivációja, hogy szélesedjen a látóköre és sok új barátot szerezzen. Titokban erősen bízik abban, hogy az ösztöndíjas időszaknak köszönhetően önállóbb és magabiztosabb lesz, valamint nyelvtudása is csiszolódik.

Kérik a fiatalokat, segítsenek kiválasztani, hogy hármójuk közül ki legyen a 2011–2012-es tanévben tiszteletbeli Erasmus diák. Szavazatot 2011. július 3-ig várnak a Facebookon: Erasmus ösztöndíjjal Európában.

2011. őszén – a diákok döntése alapján – Maci, Kockásfülű Nyúl vagy Teknős nekivág élete nagy kalandjának, hogy Erasmus diákként felfedezze és meghódítsa Európát. Mivel még kicsit tapasztalatlan, némi segítségre lesz szüksége.

Ha Te is éppen 2011 szeptemberében kezded meg az Erasmus ösztöndíjas időszakodat, és vállalnád, hogy magaddal viszed az első plüss Erasmus diákot, várjuk jelentkezésed az „Erasmus ösztöndíjjal Európában" Facebook oldalon! A gyámkodás némi felelősséggel jár, ám garantáltan jó társaságot kapsz Maci, Kockásfülű Nyúl vagy Teknős személyében. Amit a gyámsággal vállalsz:

1. Vidd magaddal a tiszteletbeli ösztöndíjat elnyert plüssállatot, és gondoskodj róla 3 hétig. Vidd el magaddal tanulni, várost nézni és bulizni – azaz mutasd meg neki, milyen is az igazi Erasmus-élet, közös kalandjaitokról pedig írj pár szót, illetve tölts fel képeket az „Erasmus ösztöndíjjal Európában" Facebook oldalra.

Három hét leteltével bízd a plüss Erasmus diákot egy másik Erasmus diák gondjaira. Kérjük, legyél körültekintő: olyan valakit válassz, aki maga is Erasmus hallgató, és szintén vállalja, hogy három hétig vigyáz a plüsslényre, programokat szervez neki, melyekről hírt ad a Facebook-on, és három hét múlva továbbadja őt egy újabb Erasmus hallgatónak.

Reméljük, a Ti segítségetekkel így Maci, Kockásfülű Nyúl vagy Teknős eljuthat Európa több országába is, és megvalósíthatja céljait.

Ha szeretnél a plüss Erasmus diák első útitársa és gondviselője lenni, komment formájában várjuk rövid motivációs leveled 2011. július 3-ig az „Erasmus ösztöndíjjal Európában" Facebook oldalon.

Eredményhirdetés július 6-án, szintén a Facebookon!" – ezt olvastuk a Tempus Alapítvány hírlevelében: 2011. június 09. 11:09!

A nagyszámú pályázó közül sorsolás után „Nyuszi, Maci és Teknős is kiválasztotta útitársát", mivel „a keretek újra felosztása lehetővé tette, hogy plusz két plüssállat kiutazhasson egy-egy Erasmus ösztöndíjassal", miután a Kockásfülű Nyuszi nyert, de a másik két állat is sok szavazatot kapott. „Kockásfülű Nyuszi útitársa – Kajla Barna… Maci útitársa – Nagy Évi… Teknős útitársa – Cseh Zsófia…Gratulálunk! Köszönjük minden szavazónak, és ne csüggedjetek,mert a 3 plüss útját még nagyon sokan keresztezhetitek!" – olvastuk a Facebookon a július 6-i bejegyzést. A plüssállatok további útját érdemes lesz figyelemmel kísérni!

A Gyermeki Játék Nemzetközi Tanácsa (International Council for Children's Play) World megrendezi a *26. Játék Világkonferenciát* Tallinnban 2012. június 17–20 között. A konferencia részletei a *www.iccp-play.org* honlapon olvashatók, illetve ezen keresztül vehető fel a személyes kapcsolat. A konferencián részt venni szándékozók jelentkezését kérik, a referátum kivonatok megküldésével folyó év végéig. Választható hagyományos, vagy poszter előadás.

A konferencia felöleli a kisgyermek, óvodás-, iskolás- és ifjúkori játék problematikáját – és a minden további életkorbeliét is, beleértve a szerepjátékokat, virtuális játékokat, sportokat és egyéb szórakozásokat. A konferencia törekvése: hogy minél gazdagabban bemutassa a játék kutatásának tanulságait a teljes életút és a kultúrák közöttiség vonatkozásában, gyakorlati, filozófiai és történeti szempontból.

Az ICCP felhívja a figyelmet a Gyermeki Jogok Nyilatkozatának 31. cikkelyére, amely a gyermekek játékhoz való jogát tartalmazza [s amelyet a Magyar Országgyűlés is elfogadott].

Dr. Jan Van Gils,
az ICCP elnöke

Várják a maqyar résztvevőket, előadókat! E-mail: info@iccp-play.org, *web:* www.iccp-play.org.

Népi Játékok Fesztiválja az óvodában/iskolában

A Magor Magyarjai Hagyományőrző Egyesület pályázatot hirdet óvodáknak, iskoláknak, bölcsődéknek, családi napköziknek, alapítványoknak, társadalmi szervezeteknek, önkormányzatoknak, művelődési házaknak és központoknak hagyományőrző nap támogatására. A Népi Játékok Fesztiválja az óvodában/iskolában címmel meghirdetett pályázat keretében az egyesület vállalja a hagyományőrző nap megszervezését. A pályázatokat 2011. július 1. után minden hónap 5. napjáig kell benyújtani. Bővebb információ:

Magor Magyarjai Hagyományőrző Egyesület; 2746 Jászkarajenő, Ady E. utca 95.

E-mail: *lteri@freemail.hu*.

Web: *www.fakorhinta.gportal.hu*.

(Pályázatfigyelő)

Tervezzük előre őszi programjainkat!

Papírmaséból babát, babakelléket!

Nagy sikerrel zárult a Társaságunk körében szervezett papírmasé oktatás, hét délutánra vonzotta februártól májusig Orlay utcai társasági otthonunkba a tanulni vágyókat. A két előadó és oktató Nemes Takách László Ferenczy Noémi díjas restaurátor művész és Tóth Éva iparművész tanár sikeres és eredményes

Divald Zsuzsa Tagtársunk két 9 és egy 12 éves unokájának is tovább adta a tanultakat. Balról a második a saját munkája.

munkát végzett, talán nem túlzok, ha azt írom: megszerették őket a fegyelmezetten együttműködő tanulók. A papírmasé technika viszonylag könnyen elsajátítható, anyagköltsége pedig minimális, sőt azáltal, hogy használt papír a nyersanyaga, valósággal környezetvédő. Az oktatás ősszel is folytatódhat, ha van iránta érdeklődés, az alábbi felépítésben. A programon részvételt – amely a masé technika továbbfejlesztésén túl az alkotó munka, a babatest kialakítása általános problémái megoldásához nyújt segítséget – ajánljuk minden baba- és babakellék készítőnek, valamennyi pályázat résztvevőjének! A program indítását szeptemberben egy vetített képes előadással tervezzük, amely előzetesként bepillantást enged a következő foglalkozások anyagába.

Előzetes jelentkezést kérünk a programsorozatra augusztus 20-ig, 1/315–6193, 20/493–5412, *gyorgyie36@t-online.hu*, vagy postai úton, a Társaság címére (1024 Bp. Buday László utca 7.).

Gy. E

A papírmassza alkalmazásának programja

Az emberi alak részeinek anatómiai vizsgálatával (szerkezet, kapcsolódások stb.) és formai jellegzetességeinek elemzésével eljutunk a baba, mint plasztika megértéséhez.

1. Szemléltető képeken keresztül tanulmányozzuk a részek formai előállításának mesterfogásait.

Külön figyelmet fordítunk – az arc és kialakításának nehézségeire: szem, száj, fül. orr, homlok, pofika, áll, – a kéz fontos kifejező erejére, a láb szerkezetére, és stabilizációs szerepére, a törzs korhordozó és aránybeli problémáira.

2. Foglalkozunk még a baba és mozgása kérdéskörrel, a résztvevők saját babájának összeállítása kapcsán. (Hogyan mozognak a babák részei, milyen megoldások vannak a babatörténetben?) Az egyes részek mozgása: szem, láb, comb, ülés lehetőségei, megáll-e a baba, szemléltetés: laptop bemutató, és valódi babák által.

3. Préselt masszajáték készítése – az alkalmazott massza **– a** figura tervezése – megformálása – 4–6 rész – présforma készítése (az öntésről tanultak gyakorlati alkalmazása) – szemléltetés, laptop bemutató – ötletek a játékhoz.

4. A massza használata textillel: kb. 35–40 cm-es baba massza és textilanyagból – a massza önállóbb használata – babatervezés – méretek – szerkezet kitalálása – kivitelezés – szemléltetés: textil babák a különböző korokban.

A tanfolyam lehetőséget ad arra, hogy egy kicsit részletesebben foglalkozzunk babaesztétikával, a játékkal, anyagaival, mozgatási technikákkal és megoldásukkal. A számítógép sok új lehetőség alkalmazását hozhatja ebbe az amúgy is vizualitásra épülő műfajba.

Tóth Éva

Nemes Takách László Ferenczy Noémi díjas restaurátor művész a babák kellékei, kiegészítő tárgyai elkészítésében ajánl segítséget.

Róza baba Tolna megyei sváb népviseletben

Április végére hirdetett, Róza baba készítését, de főleg sváb viseletbe öltöztetését tanító programunk új időpontja: szeptember 23–25, három napos program pénteken 10, szombaton és vasárnap 9 órai kezdéssel, kezdő és haladó résztvevők számára, Zorkóczy Miklósné, Éva, népi iparművész, a Népművészet Mestere vezetésével. Helyszín: 1117 Bp. Orlay utca 2/b.

Tolna megyei német viseletek címmel Lackner Mónika, a Néprajzi Múzeum Textil- és Viseletgyűjteményének muzeológusa, néprajzkutató vetített képes előadást tart szeptember 23-án, pénteken 14 órakor. Távolról utazóknak útiköltség hozzájárulást ajánlunk. Olcsó szállás megoldást keresünk igény szerint. Varrókészletet el ne felejtsük!

Jelentkezéseket és a részletek megbeszélését augusztus 20-ig kérjük: Zorkóczy Éva 30/362–1822, 1/295–1196 (rögzítős, kéretik saját elérhetőséget rámondani, hogy visszahívható legyen), *zorkoczy1935@t-online.hu*, Dr. Györgyi Erzsébet 1/315–6193, 20/493–5412, *gyorgyie36@t-online.hu*, vagy postán a Társaság címére (1024 Budapest, Buday László utca 7.)

Szeretettel várjuk közös, vidám munkára a régi és új Róza babásokat! Korábban készült Róza babákat is szívesen látunk!

Lapzárta után érkezett:

Megújuló hagyományok c. jubileumi kiállításon mutatkozik be a 10 éves Pest-Budai Kézműves és Népművészeti Közhasznú Egyesület alkotóközössége augusztus 27-én 17 órakor a Magyar Kultúra Alapítvány Székházában (1014 Bp. Szentháromság tér 6.). Megnyitja dr. Tüskés Anna művészettörténész, megtekinthető szeptember 17-ig naponta 10–16 óráig. *Hagyományőrzés a nagyvárosban* címmel szeptember 3-án 10–17 óráig konferenciát tartanak az Alternatív Közgazdasági Gimnáziumban (III. Raktár u. 1.) Előadások: Prokopp Mária: *A tehetség kötelez*, Pál Miklósné: *A hagyományőrzés mai lehetőségei*, Birinyi József: *Hagyomány és hungarikum*, Mednyánszky Miklós: *A legigazibb városi folklór – a verkli*, Milner Angéla: *Mézes vásárfia*, Gyenes Tamás: *A palóc pásztorfurulya*, Jedlovszky Rezső: *A csillagszemű juhász születése.* A *Megújuló hagyományok* c. kötetet bemutatja Angster Mária. Mesél: Kunkovács László. A kiállítók között több társasági tagunkat, barátunkat tisztelhetjük, a Csillagszemű juhász eredetije Társaságunk irodáját díszíti!

Krónika

120 éve jelent meg a Kiss Áron szerkesztette Magyar Gyermekjáték-Gyűjtemény

„A[z]… anyag rendezésénél… a gyermek fejlődését vettem alapúl, azaz úgy soroztam az egyes játékokat egymás után, a mint azok játszásába a gyermek egymás után, vagy egymás mellett belenő. Először a felnőttek játszanak a kicsinyekkel, azután ők maguk is kezdenek játszani: különösen érdeklik őket mindjárt az állatok; azokra kiabálnak, vagy azokat édesgetik; majd az esőben, sárban áznak, fáznak, vagy a napot kérik, hogy adjon nekik meleget. Szóval a természet egyenes hatása alatt, magukat attól megkülönböztetni alig bírva, a természettel foglalkoznak. E bajmolódások mellett s után következnek majd a játékok. De mielőtt játszanának, pártokra kell felekezni; ezt elősegítik a kiolvasások; … A játékok közt is az úgy nevezett beszélő állatokkal való játszás van legelőbb; azután a különböző mozgó és tánczosjátékok, a körtánc számos fajtája s a lánczjátékok; majd a hídjátékok gyönyörű darabjai, a lakadalmas játékok s az ünnepekre vonatkozó darabok; végül egy rakás olyan játék, melyekhez bizonyos eszközök kellenek."

Magyar Gyermekjáték-Gyűjtemény, Előszó XII–XIII. l.

Kiss Áron Emlékdélutánt rendezett a Kiss Áron Tisztelőinek Köre június 24-én 12 órától. A Bp. XII. Kiss Áron utca 2 sz., Gálbory villa falán lévő emléktábla koszorúzásnál dr. Trencsényi László, a Magyar Pedagógiai Társaság ügyvezető elnöke méltatta az 1891-es év jelentős eseményeit: hosszú vajúdás után ekkor jelent meg az I. Óvodai törvény, megalakult a Magyar Paedagogiai Társaság és megjelent a *Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény* ugyanazon évben, 120 évvel ezelőtt. Utána a Virányosi Közösségi Házban (Bp. XII. Szarvas Gábor út 8/c) Kriston Vizi József méltatta a Kiss Áron féle Gyermekjáték Gyűjteményt, Kriston-Bordi Zsuzsanna: *Játékoskönyvek régen és ma* és *A digitális iskola játékos lehetőségei* címmel tartott előadást, Kovács Nikoletta a *Játékmozaik* c. játékgyűjteményt mutatta be.

Csányi János nyerte el a Szentiványi Tibor (1932–2009) Társaságunk első elnöke által alapított *Pro Ludo* díjat, amelyet leánya, Szentiványi Zsuzsa adott át. Csányi János Játékszék-foglalója: *3 rövid gondolat a játékkultúráról, de csak amíg nem jelentkeznek a Dark Orbit chatjén a haverjaim.*

A rendezvény fővédnöke Pokorni Zoltán, a XII. kerület polgármestere, az Országgyűlés Oktatási, Tudományos és Kutatási Bizottságának elnöke.

Társaságunk koszorúját az évforduló alkalmával a KÁMJT elnöke helyezte el az emléktáblánál. Tagtársunknak, az Internet Játékház főszerkesztőjének, a Homoludens.hu egyesület elnökének gratulálunk sokoldalú munkássága elismertetéséhez! (A szerk.)

Az Áporka Közösség Ház és Könyvtár *Gyermeknapi Babakiállítása* megnyitója 2011. május 28-án, szombaton, 11 órakor volt a Közösségi Ház Klubtermében. A kiállítást megnyitotta és a kiállítást rendezte: *Kissné Sztraka Annamária, a KÁMJT titkára*. Kiállítók: András Adél, Gattyán Ágnes, Kissné Sztraka Annamária, Markó Krisztina, Maruzsné Kovács Éva, Mundrusz Tamásné, Rónai Katalin, Szövérfy Katalin, Tarnavölgyiné Orczi Bernadett. A kiállítás június 11-ig volt megtekinthető, 2338 Áporka, Petőfi Sándor u. 68.

Tel.: 24/409–084, *kozossegihaz@citromail.hu*, *www.kozossegihazaporka.hu*.

Petz Nándor, mb. int. vez.

„Amely gyermek megijed, anyja ölébe siet"
Bölcsőtől a bébikompig

Nyíregyházán, a Sóstói Múzeumfalu Jármi kisnemesi házában látható a *Gyermek a családban – bölcsőtől a bébikompig* című időszaki kiállítás. Mivel 2011 a Család éve, ezen alkalomból olyan kiállítást rendeztünk, amely bemutatja az 1930–1980-as évek csecsemőinek életét, viseletét, „használati" tárgyait, gyermekbútorait és főként a játékait.

A kiállításunk célja, hogy a gyermekeknek, felnőtteknek bepillantást nyújtsunk egy ma már eltűnőben lévő világ életébe, ugyanakkor a tárgyak történetiségében összehasonlítási

lehetőséget adjunk a régi és a közelmúlt tárgyi világából.

Az egyik berendezett házbelsőben egy sokgyermekes parasztcsalád életét mutatjuk be. Az ágy alatt teknőbölcsőben egy csecsemőgyerek látható pólyapárnában. *„A lány az ágy alatt is megnő."* – tartja a szólásmondás. A „gonosz" távoltartására, a csecsemő kezére régen piros szalagot kötöttek, ezt mutatjuk be a kiállításban is. A gyermekágyast, az újszülöttet szinte kizárólag a nők, a hagyományozódásban fontos szerepet betöltő idősebb asszonyok, komaasszonyok vették körül. A gyermekágyas ellátásáról is a komaasszonyok gondoskodtak, akik komacsészében, illetve komaszilkében vitték neki az ebédet. A kiállításban ez a jelenet kerül bemutatásra. A kisgyermeket, ha már megállt a lábán, *állókába* tették, ha valamilyen okból nem volt kellő mód ügyelni rá. Az állóka felső deszkájába kerek mélyedést vésték, s ebbe élelmet, „katonákat" (szalonnadarabok kenyérfalatokon) tettek a gyermek részére. Szintén itt láthatjuk a gyermek járni tanulását szolgáló *gyermekforgót*. Amikor a gyermek az állókafélék segítségével állni már jól tudott, *járókát*, illetve *kerekes járókát* kapott. Ez segítette az önálló járás megtanulásában. Ebben a helyiségben mutatjuk be a hagyományos gyermekjátékokat, a *tolit*, csörgőket és a rongyból készült állatokat. Mint a kiállításban is látható, a gyermekbútorok már nem funkciójukban, hanem csupán méreteikben különböznek a felnőttek bútoraitól. Meleg helyen helyezték el a gyékénylábtörlőre ültetve a gyermekeket, és ide tették a játékokat. A kisgyermek lakáson belüli elhelyezését elsősorban a társadalmi helyzet határozta meg, amibe a kisded beleszületett.

A pitvarban felnagyított fotókon mutatjuk be a bába eszközeit, a paraszti használatú szülőszéket, a szülés különböző módozatait. Üveges vitrinekben láthatók a korabeli és újkori csecsemő és kisgyermek gondozásához, táplálásához, ápolásához használt könyvek, dokumentumok, reklámtáblák, orvostörténeti ritkaságok. Érdekesség Molnár Mihálynénak az Ungvári Magyar Bábaképző Intézetben, 1917-ben szerzett bába oklevele és a Mándok községben vezetett Szülések jegyzőkönyve.

A nagyszobában az 1940–1980-as évek csecsemő- és kisgyermekgondozás, táplálás eszközeit, az alvás és az állni, járni tanulás tárgyait mutatjuk be. Érdekesek a csecsemők fürdetésére szolgáló eszközök, köznapi nyelven a *fürösztőteknők*, amelyeknél megmutatkozik a formai sokszínűség mellett az alapanyagok széles skálája is. Láthatók a korabeli gyermekruházat jellegzetes darabjai, az ingecskék, réklik, szakállkák, rugdalózók, kötött ünnepi együttesek, a pólyahuzatok hétköznapi és ünnepi darabjai és a praktikus angolpólya. A tisztálkodás megjelenítésekor

bemutatásra kerülnek a fürdőlepedők, babaolajok, púderek, fültisztítók és a szobatisztaságra szoktatás legfontosabb eszközei, a különböző méretű és formájú bilik. Felvonultattuk a korabeli, érdekes formájú, anyagú és funkciójú babakocsik széles skáláját is. Bemutatjuk az 1980-as évek divatbútorát, a pólyázó asztallal ellátott kiságyat, amelynek az aljában lévő polcokon a baba fehérneműit helyeztük el, a kiságy rácsain pedig a csörgőket, gumi- és textilállatokat.

A bemutatott tárgyakat a vásárosnaményi Beregi Múzeum, a nyírbátori Báthori István Múzeum, az Ibrányi Helytörténeti Gyűjtemény és Képtár, a tiszavasvári Vasvári Pál Múzeum, a mátészalkai Szatmári Múzeum, a nyíregyházi Jósa András Oktatókórház Nonprofit Kft. dr. Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár, a nyíregyházi Babaház Bölcsőde és a Sóstói Múzeumfalu gyűjteményeinek anyagából válogatta össze a kiállítás rendezője, dr. Bodnár Zsuzsanna néprajzkutató. A kiállításhoz nagyon sokan adták kölcsön féltve őrzött saját vagy gyermekeik személyes tárgyait, fotóit, könyveit, játékait.

Olyan kiállítást kívántunk a látogatók elé tárni, amelyben a nagyszülők nosztalgiázhat-

nak, a szülők emlékezhetnek, a gyerekek pedig megismerhetik a régi csecsemők tárgyait, az őket körülvevő világot. Mindez látható élőben, tárgyakon és az ezeket bemutató sok-sok régi fotón, melyek közül néhányat kinagyítva a falakon helyeztünk el, a többit pedig vetített formában nézheti meg a közönség 2011. április 1-jétől június 15-ig

Dr. Bodnár Zsuzsanna
néprajzkutató

***„A korai nevelés a legfontosabb**. Amit az ember gyermekként lát, az segíti egész életében, hogy a jó felé orientálódjék." (Brunszvik Teréz)*

Töredékek az óvodáztatás történetéből című kiállítással ünnepelte meg a Napsugár Óvoda (5143 Jánoshida, Fő utca 16.) a település alapításának 825. évfordulóját, a megnyitó 2011. június 24-én, pénteken 10 órakor volt. A kiállítást a közösség figyelmébe ajánlotta Eszes Béla polgármester, megnyitották: Simonyi István közoktatási szakreferens, Nemzeti Erőforrás Minisztériuma (aki Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár üzenetét is felolvasta), Pócs János országgyűlési képviselő, dr. Györgyi Erzsébet, a KAMJT elnöke, Körmöci Katalin, a Tanító és az Óvodai Nevelés folyóirat felelős szerkesztője. Megtekinthető volt június 24 – július 8. Kapcsolat: Petőné Vígh Katalin óvodavezető, telefon: 57/458–032, e-mail: *napovi@pr.hu*.

A kiállított tárgyak magángyűjtők, jászsági óvodák, illetve a helyi óvoda gyűjteményéből, legnagyobb részük Tagtársunk, Karlócai Mariann országos hírű gyűjteményéből származnak. De kaptak kölcsön a martonvásári Óvodamúzeumból és a Fővárosi Gyakorló Óvoda és Továbbképzési Intézmény gyűjteményéből is. „A kiállítás tárgyi emlékei töredékét képezik a magyar óvodatörténet egészének, de méltó emléket állíthatnak elődeinknek" – olvasható a meghívón.

Karlócai Mariannal együtt kedves napot töltöttünk Jánoshidán. Kiváló kiállítást láttunk, amely a hazai kisdedóvás kezdeteinek, történetének bemutatása mellett bepillantást nyújtott a környék együttműködő óvodáinak múltjába is.

Igazi ünnep részesei lehettünk, amihez hozzájárult az óvodások ügyes szereplése, a közönség tagjai, valamennyi jelenlévő. Gratulálunk a rendezőknek, szervezőknek, köszönjük a kedves fogadtatást. A legnagyobb elismerésünket fejezzük ki azért, hogy egy község, amelynek óvodája nem is különösen nagy múltú, a helység ilyen jelentős ünnepen az óvoda történetének bemutatására áldoz figyelmet és energiát.

GyE.

Szekeres Erzsébet Benedek Elek meséinek illusztrációit május 28-án, szombaton 15 órakor mutatták be kiállításon a Magyar Érték Házban (1137 Bp. Szent István krt. 22. II. 1/a). A programhoz magyar népmesék vetítése, népmese vetélkedő és kézműves vásár társult, Török Emőke textilbabáit és fajátékokat lehetett vásárolni.

Megjelent

Kartya-jatek.hu

Korábban beszámoltunk a legnagyobb magyar nyelvű, a játékkártyákat és kártyajátékokat bemutató és e kultúrkör múltjával, aktuális eseményeivel foglalkozó weblapról.

Az Offset és Játékkártya Nyomda támogatásával és a Civertan Grafikai Stúdió gondozásában működtetett oldal szerkesztőjeként örömmel jelenthetem, hogy *Szépirodalmi kártyakönyvtár (kartya-jatek.hu /magyar/hirek_cikkek.php?id=257&azonosito=257 &szam=1&kiir=1*), *Magyar kártyaképtár (kartya-jatek.hu/magyar/hirek_cikkek.php?azonosito=1126&szam=1&kiir=1*) és *Magyar gyermekkártya múzeum (kartya-jatek.hu/magyar/hirek_cikkek_teljes.php?id=355&azonosito=354&alazonosito=355&szam=1&kiir=1)* szekciókkal bővült az oldal.

Jánoska Antal

A KÁMJT a Cloth Doll Connection honlapon.

Karen Samuelson kaliforniai babatervező és bababarát jó régen kezdhette a rongybabák készítőinek a föltérképezését, mert az általa működtetett és rendszeresen aktualizált, főképp textilbabás honlapon napokig lehet elböngészgetni és úgy sem tudunk rendesen mindent megnézni.

A KÁMJT honlapját is meg lehet találni rajta a *Links* (Kapcsolatok) címszó alatt, valamint a Győri Fesztiválközpontban Keglovich Ferencné gondozásában rendezendő 15. Nemzetközi Babakészítési Verseny és Kiállítás felhívását is, a *Cloth Doll Events* (Babás események) részlegben.

Az amerikai honlapon természetesen, bőven találhatunk amerikai babatervezőket és készítőket, akik közül sokan ebből élnek meg, de rajtuk kívül az öt kontinensen működő babakézművesek közül is sokkal találkozhatunk. A honlap nyelve értelemszerűen angol, de akik más nyelvek tudói, azok is nyugodtan beletekintgethetnek a fotógalériákba és átfogó képet kaphatnak arról a káprázatos és változatos kreativitásról, amivel a készítők kifejezik az emberi testről és főleg karakterekről kifejezett, babába plántált véleményüket, elképzelésüket.

Melegen tudom ajánlani ezt a honlapot babakészítő kollégáimnak, de ha nézik ezt a kavalkádot, óvatosan tegyék, s ha a biztos stílus megvan, ne hagyják magukat eltéríteni, megzavarni. Technikákat bátran tanulmányozhatunk persze mindnyájan, de a témaválasztásnál résen legyünk, ne másoljunk, csak azért, mert „olyan megkapó", legfeljebb, ha biztosak vagyunk benne, hogy másolni akarunk. Talán nehéz szabadulnunk egy-egy képtől, de ne feledjük, az általunk készített babák saját magunkat képviselik, sajátos kifejezési móddal, és ez a jó bennük!

Az első kép, Karen által kidolgozott minta babaegyüttes, jól tükrözi a honlap célját – mi babások összetartozunk. Egy négytagú hölgykoszorút ábrázol, bár talán az egyik egy úr is lehet, hisz az erősebb nem képviselői is megjelennek a babakészítők listáján.

A *Designers* (Babatervezők) a következő rubrika. Elinor Peace Bailey, Patti Medaris Culea, Patty Dunn, Patty LaValley, Julie McCullough, Barb Spencer, Barbara Willis – néhány kiemelkedő amerikai profi babakészítő nevén áll meg a tekintetem, de ez csak egy gyors válogatás. Ajánlom, nézzétek meg Lisa Lichtenfels babáit! A tervezők között van, aki a korai-amerikai népművészeti baba specialistája, van, aki csak reborn bébiket tud elképzelni magának, van, aki csak absztrakt művészbabákat sorakoztat fel, de találhatunk textiljátékokat, öltöztetett állatfigurákat és sok minden mást itt!

Az *Online Classes* (Net-tanfolyam) keretében tovább tökéletesíthetjük tudásunkat, igaz ehhez már a tandíjat is meg kell fizetni, ám ha bekukucskálunk erre a lapra, az egyszerűbb fogásokra is rájöhetünk.

Ha hirdetni akarjuk magunkat, akkor lehet internetes hirdetést is szerződtetni a *Get Classified* (Hirdetés) rovatban.

Most jön egy bő böngészhető gyűjtemény! *Blogs* rovatban blogunkat nagyon szívesen, ellenszolgáltatás nélkül, fölteszik erre az oldalra, ugyanúgy, mint a saját honlapunk linkjét is.

De mit is mondok, most jön csak a java, ha rákattintunk a *Links*-re (Kapcsolatok), ott találunk ám a kerek világ babacsodáiból egy fényes bemutatót. Vannak persze kivételek is, de ezek csak erősítik a szabályt, a legtöbb kolléga profi színvonalon dolgozik. Az amerikai hagyományos rongybaba, a Ragedy Ann (Rongyos Anna) és fiú testvére Andrew, mind hasonló arccal, de millió változatban uralják a kézművesek bemutató lapjait. Bekukkanthatunk az ausztrál, japán, koreai, iráni, indiai, olasz, brazil babaművészek műhelyeibe, elleshetjük egy-egy francia, holland, belga, izraeli vagy orosz, babaművész kivételes tehetséggel alkalmazott technikáit. Néhány babavarró a horror vagy dark babákra specializálta magát. Vannak abszolút miniatűr méretű fantasztikus emberkék és életnagyságúak is. Lehet mit tanulni!

Barb Spencer *Enchanted Attic* (Elbűvölt padlás) honlapja igazi kutatói forrás, a babáin kívül régi babás könyveket, magazinokat, antik anyagokat, szalagokat is kínál a látogatóinak. Más honlapokon rengeteg leírást, szabásmintát, játéktörténeti cikkeket is lelhetünk.

A *Cloth Doll Events* (Textilbabás események) egyelőre inkább az amerikai, néha kanadai

szervezésekre vonatkoznak még nagyobb számban. Foltvarrás-textil-fonal kereskedelmi vásárok, profi babavásárok és kiállítások, pályázatok is szerepelnek a hirdetések között. Lehet egy karib-tengeri sétahajókázás keretében babakészítőkkel találkozni és együtt varrni és egymástól tanulni.

Megint csak egy végtelennek tűnő szekció következik, a *Fabric and Supplies* (Anyagok és kiegészítők) internetes kapcsolati oldalai. Az ügyes gyártók, kereskedők és munkatársaik rátaláltak erre a *Clothdollconnection* oldalra, és minden olyan cikket hirdetnek itt, amiket babakészítők felhasználhatnak. Ha van anyagi fedezet és igény, lehet rendelni online is. Varró- és hímzőgépektől kezdve anyagok, gombok, foltvarráshoz anyagok, eszközök, gyöngyök milliói, batikoláshoz kellékek, minták, játékok, miniatűrök, az alkotások kiállításához szükséges eszközök, kínai textiles oldal, ragasztók, ollók és minden, amit a hobby bolti turkálók nagy élvezettel látnának. Elámulhatunk a San Franciscói csipkemúzeum csodálatos darabjai láttán is.

Aki még többet akarna tanulni, az ellátogathat a *Free patterns* (Szabadon másolható szabásminták) oldalára, ahol a különböző mintákon túl szakszerű tanácsokat is kaphatunk a babák testrészeinek kidolgozására, bizonyos kényesebb megoldásokra.

A különböző *Cloth Doll Clubs* (Textilbaba-klubok) oldalon nemcsak az amerikai babaklubokkal ismerkedhetünk meg, hanem újfent az öt kontinens klubjai is felsorakoztatják magukat. Ezekről egy következő cikkemben fogok beszámolni.

A *Discussion group* (Beszélgető csoport)-ba be lehet szállni, persze ha értjük miről van szó.

A *Magazines, books, videos* (Babamagazinok, könyvek és videók) részlegben sok kitűnő babatervező könyveivel találkozhatunk: Susanna Oroyantól, vagy Lisa Lichtenfelstől van mit tanulnunk, de másokat se lehetne kihagyni.

A *Cloth Doll Challenges* (Textilbaba-kihívások) egy része is babakészítési versenyeket takar. Részt vehetünk a 2013-ban befejeződő gyöngyvarrottas babák versenyén és az idelátogató közönség bejuttathatja kedvenceit a döntőbe évente, majd az utolsó évben dől el ki lesz a győztes.

A *Forum* (Fórum) égető kérdéseinkre adhat választ

A *Photo album*-ba (Fényképalbum) bárki felteheti babaképeit.

A *www.clothdollconnection.com* honlapon a baba- és játékgyűjtőktől kezdve a babakészítőkön keresztül minden babarajongó megtalálhatja az érdeklődési körének megfelelő böngésznivalót.

Kattints rá te is!

Rocháné
Bűdy Annamária
anna_budy@yahoo.com

www.katibaba.hu

Kedves Erzsike !

Örömteli hírről tudok beszámolni Neked!

Egy kedves fiatal írónő, Tóth Zita kért meg, hogy az általa írt mesekönyv főhősét keltsem életre, vagyis varrjam meg számára.

Filc, a zoknimuki, azóta megkapta kis barátnőjét Biberkét is, hogy az író és olvasó találkozókon és könyvbemutatókon ne legyen egyedül.

Küldöm Neked a zoknimukik honlapját és a legutóbbi könyvbemutatón készült cikket, képeket és videót is.

http://www.zoknimuki.hu/

http://promenad.hu/modules.php?name=News&file=article&sid=95846

[Orbánné Balogh] Kati

Levélhullás

Kedves Erzsike!
Elsőként szeretettel köszöntelek, mint valamennyiünk „gondoskodó kedves mamáját", Isten áldjon, óvjon, segítsen mindennapjaidban.

Sok szó esik a gyermekek játékok iránti érdeklődésének felméréséről, a játékkészítés hogyan tovább-járól. Ezzel kapcsolatosan szeretnék egy pár gondolatot elmondani, amit néhai id. Bába Mihályné, Ida néni, drága Édesanyánk fogalmazott meg még életében. Minden új létrehozása előtt vissza kell térnünk a kezdetekhez és abból kell kiindulnunk. Kérdésként tette fel, mi is a játék alapgondolata? Elsősorban az – mint minden élőlény esetében az embernél is – a játéknak a gyermekek, az életre való felkészülését kell hogy szolgálja, csupán a szórakoztatás másodlagos szempont lehet. Tehát a felnőtteknek (szülőknek, pedagógusoknak) a játékokat tanító, oktató céllal kell kiválasztaniuk és a gyermekek figyelmét ráirányítaniuk, okkal az életre való felkészülésüket játékos formában segítsék elő. A játékkészítőknek ezeket a játékokat kell szolgáltatniuk. Példaként állítható fel szüleink, nagyszüleink módszere, akik a rendelkezésre álló játékok segítségével bevonták gyermekeiket a háztartással, az élettel összefüggő valamennyi munkába, pl. ha az Édesanya főzött, a kislánya a gyermektűzhelyén ugyanazt játékosan megtehette, és boldogan meg is tette, így már kis gyermek korától játékosan fel lett készítve a rá váró feladatokra, stb.

A fenti gondolatok szellemében nyílt emlékkiállítás Szentendrén a hagyatékából egy korabeli családban felmerülő feladatokat végeznek a kiállított játékbabák. Pl. fonnak, szőnek, varrnak, kézimunkáznak, mosnak, főznek, takarítanak, gyermeket ápolnak, vasalnak, asztalt terítenek, tanulnak, takarékoskodnak, pénzt keresnek, stb. Ezek a feladatok nem lebecsülendők, sőt kiemelendők, ennek végzéséhez az igényt és az eszközöket meg kell teremteni. Ennek jelentőségére és fontosságára hívja fel a figyelmet drága Édesanyánk a „Mit is üzen nekünk Ida néni" feljegyzésben, melyet levelem mellékleteként küldök el Neked. Én úgy gondolom ilyen vagy hasonló kiállításokra továbbra is szükség lenne, hogy az emberekben újra megfogalmazódjon a gyermekek házi munkába történő bevonása szükségességének gondolata és az ehhez szükséges eszközök igénye. Szeretettel küldöm üdvözletem Neked és valamennyi Tagtársamnak. Jó alkotómunkát, hogy minél több szép játék születhessen.

2011. május 1. *Komlósi Gáborné Edit*

Iskolások Zorkóczy Éva népviseletes babái között

2011. március 19-én a 8.b osztály kísérőikkel a Piros Iskolából látogatást tett Zorkóczy Évánál. Éva néni a lakásán fogadott minket ezen a szombati napon. Mintegy másfél órát tölthettünk nála. Csodálatra méltónak tartjuk hazaszeretetből tett munkáját. Az asztalán felsorakozó babák mintha életre keltek volna szebbnél szebb népviseletekben. Nagyon köszönjük azt a különleges élményt és azt a lelkesedést és szeretetet mellyel Éva néni fogadott minket. Köszönjük szépen az útravalót.

8.B – Ökrös Kristóf, Palik Csaba, Szabó Anna, Csöngedi Döniz, Zanyi Melissa, Nyitrai Márk, Varga Tamás, Schulcz Péter, Turbucz Klaudia, Szakáts Kamilla, Molnár Vivien, Bóna Sarolta, Cseh Márton, Palik Szabolcs, Balogh Imre, Kordos Béla, Kőrösi Balázs, Pawetz Zsófi, Simó Balázs, Imréné Farkas Katalin o.f., Pestszentlőrinci Német Nemzetiségi Általános Iskola, 1184 Budapest, Üllői út 380–382.

Kedves Erzsébet!
Köszönöm a Forgót, belenéztem, és úgy tűnik ez a szám nagyon informatív és gazdag. Felfedeztem benne egy általam ajánlott webcímet és most egy újabbat ajánlok. A CE jelöléssel kapcsolatosan számos információ megtalálható itt, magyar nyelven is. A játék is CE jelölés kötelezett. A magyar nyelvű információ az alábbi webcímen érhető el: *ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/cemarking/.*
A két mondat, amire kattintani kell: *„CE marking makes Europe's market yours"* és *„CE marking – what does it really mean?".*

Üdvözlettel: *Csonkáné Kojnok Magdolna*

Tagdíj

Köszönjük a sok pontos tagdíjfizetést, hálásan fogadtuk a nagyszámú felülfizetést. Nagy örömmel fogadtuk a több éves elmaradások rendezését. A társasági tagdíj minimális összege évi 1000,- Ft, nyugdíjasoknak, diákoknak, munkanélkülieknek 500.– Ft, jogi személyeknek, közösségeknek 2000.– Ft. Hangsúlyozzuk, hogy ez régóta azonos összegű tagdíjunk minimális összege, – közgyűlési határozat értelmében azért nem emeltük, hogy csak emiatt ne veszítsünk el tagokat, de Társaságunk működőképessége érdekében – kérjük, aki teheti, lehetőség szerint szíveskedjék felülfizetni.

Tagtársaink a befizetett tagdíj fejében kapják a Forgót is! Alapszabályunk értelmében a tagdíj befizetése az első negyedévben esedékes.

Társaságunk bevételeinek 10–20%-át teszik ki a tagdíjbefizetések és ezt a jelen támogatási viszonyok mellett növelnünk kell. A működéshez, programokhoz szükséges összegeket egyre nehezebb pályázatokból megszerezni.

Különösen köszönjük mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk 1%-át Társaságunknak juttatták: összesen 116.805 Ft összeget, amelyet működési költségeinkre fordítunk. Idén is számítunk az 1 %-okra, kérjük, ne feledkezzek el róla!

A tagdíjfizetést Kissné Sztraka Annamária tartja nyilván, információért, csekkért forduljanak hozzá bizalommal. Ha otp-fiókban adják fel, megtakarítják a postáról a bankba utalás költségét a Társaságnak.

Kérjük, mellőzzék a rózsaszín postautalvánnyal küldést, legyenek szívesek jelezni, ha csekkre van szükségük, küldjük!

Szívesen látjuk Társaságunkban a játékkultúra iránt érdeklődők, játékbarátok jelentkezését, csatlakozását.

Minél többen leszünk, annál könnyebben érhetjük el céljainkat, a játékkultúra értékeinek felderítését, megőrzését, terjesztését!

Cím, elérhetőség

Felhívjuk a figyelmet a Társaság adatainak: cím, telefonszám változására, lásd a lap alján.

Kérjük Tagtársainkat, hogy küldjenek e-mailt aktuális e-mail címükről a Társaságnak: gyorgyie36@t-online.hu, *hogy a jövőben ide küldhessük a Forgót. Köszönjük, aki már jelentkezett, jelen Forgónk részben már e-mailes címekre érkezik.*

Kérjük Tagtársainkat, hogy esetleges címváltozásukat a Forgó eredményes kézbesítése érdekében szíveskedjenek személyesen, telefonon, faxon vagy e-mailben közölni.

Várjuk írásaikat, híreiket

A *Forgó* következő lapzárta

augusztus 20.

Kérjük írásaikat, valamint a meghívókat, programértesítőket, tájékoztatásokat rendezvényekről, játékos eseményekről, lehetőleg jó előre, hogy minél több előzetes hírt olvashassanak a *Forgóban*. A beérkező híreket – honlapunk sorsának rendeződése után – elhelyezzük a

www.kamjt.hu

honlapon is. A Forgóba rövid írásokat várunk, a terjedelmesebb gazdagon illusztrált cikkeket honlapunkon tudjuk elhelyezni.

A Forgóba szánt írásaikat lemezen vagy e-mailhez csatolt fájlban, rich text (rtf) formátumban szíveskedjenek küldeni a *gyorgyie36@t-online.hu* címre.

Honlapunkon korábbi anyagokat bőséggel találhatnak, jelenleg átszervezés alatt áll. Kérjük szíves türelmüket és megértésüket.

Köszönet Támogatóinknak:

a Nemzeti Civil Alapprogramnak és a Nemzeti Kulturális Alapnak.

***Forgó*, a Kiss Áron Magyar Játék Társaság (KÁMJT) lapja.**
ISSN 1586–1570. Megjelenik negyedévente.
Felelős kiadó: a Társaság elnöke; felelős szerkesztő: DR. GYÖRGYI ERZSÉBET.
Címünk**:** Kiss Áron Magyar Játék Társaság, 1024 Budapest Buday László utca 7.
E-mail: *gyorgyie36@t-online.hu*, honlap: *http://www.kamjt.hu.*
További kapcsolattartás: dr. Györgyi Erzsébet, telefon/fax: 1/315–6193, e-mail: *gyorgyie36@t-online.hu.*
KISSNÉ SZTRAKA ANNAMÁRIA, e-mail: *amsztraka@gmail.com.*
Bankszámlaszámunk: 11702036–20657972, adószámunk: 19039224–1–41.

Ötleteket, javaslatokat szívesen fogadunk!